

Johtočála 2025-31

Dáhton 01.07.2025

Buhtada johtočállaga: 2023-37

Njuolggadus rádioaktivitehta birra bohccobierggus - Kommentárat njuolggadussii

Sisdoallu

Álggahus	2
Obbalašgovva rievdadusaid badjel	2
Njuolggadusrievdadusat 2023/2024	2
Njuolggadusa mearrádusat	3
§ 1. Ulbmil	3
Kommentárat mearrádussii	3
§ 2. (Fámohuhttojuvvon)	3
§ 3. Eavttut buhtadussii	3
Kommentárat mearrádussii	3
§ 4. Doaibmabijut maidda sáhtta oažžut buhtadusa	4
Kommentárat mearrádussii	4
§ 5. Buhtadusa meroštallan mearriduvvon máksomeriid vuodul	4
Kommentárat mearrádussii	5
§ 6. Bohccobierggu bálkesteapmi	5
Kommentárat mearrádussii	5
§ 7. Boazovahát rádioaktivitehta mihtideami dahje biebama oktavuodas	5
Kommentárat mearrádussii	6
§ 8. Nuoskkitkeahtes bohccobierggu háhkanvejolašvuohta	6
Kommentárat mearrádussii	6
§ 9. Máksin ja dárkkisteapmi	6
Kommentárat mearrádussii	6
§ 10. Fápmuiboahhtin	7
Kommentárat mearrádussii	7

Álggahus

Johtočála guoská buohkaide geat áigot ohcat buhtadusa goluide, liigebargui ja ekonomalaš vahágii man boazoeaiggádat vásihit dan dihte go leat doaibmabijut rádioaktivitehta vuostá bohccobierggus.

Njuolggadusas lea láhkavuođđu boazodoallolágas § 82a.

Tabealla mas leat buhtadusaid máksomearit doaibmabijuid ovddas rádioaktivitehta vuostá bohccobierggus lea mielddusin njuolggadusas ja gávdno Lovdatas.

Obbalašgovva rievdadusaid badjel

Njuolggadusrievdadusat 2023/2024

§ 1 Ulbmil

Njuolggadusa ulbmil lea viiddiduvvon nu ahte ii guoskka dušše Tsjernobylii, muhto buot atomdáhpusaide mat dagahit boazodollui lassigoluid.

§ 2 Geográfalaš doaibmaguovlu

Boazodoallošiehtadusa 2023/2024 mielde sihkkorjuvvo geográfalaš ráddjejuvvo.

§ 2 (ovddeš § 3)

Dárkkuhuvvo, ahte buot boazosearvvit, orohagat ja siiddat sáhttet ohcat buhtadusa.

Njuolggadusa mearrádusat

§ 1. Ulbmil

Dat buhtadusortnet galgá veahkehit doallat ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzilvuoda boazodoalus dan bokte ahte hehttet liigegoluid atomadáhpáhusaid geažil.

Doaibmabijut dán njuolggadusas galget váikkuhit

- rádioaktivitehta eastadeapmái bohccobierggus,
- nu ollu bohccobierggobuvttadusa go vejolaš vuovdima váste ja iežas geavahussii,
- ahte bohccobierggu bálkesteapmi eastaduvvo nu ollu go vejolaš,
- nu golloseasti mihttoolaheapmái go vejolaš.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Ortnega ulbmilin lea buhtadit liigegoluid maid boazodoallu oažžu atomadáhpáhusaid geažil, mat dagahit rádioaktiivvalaš bázáhusat váikkuhit bohccuid guohtunguovlluide.

§ 2. (Fámohuhttojuvvon)

§ 3. Eavttut buhtadussii

Buhtadusa sáhttet boazosearvvit, orohagat ja siiddat oažžut dan njuolggadusa mielde.

Juolludan dihte ekonomalaš buhtadusa dan njuolggadusa mielde ferte

- mihtiduvvon rádioaktivitehtadássi vassis meari bohccuin leat badjel rádjeárvvu 3000 Bq/kg bohccobierggus, earret dalle jus buhtadus guoská áraduvvon njuovvamii, vrd. § 4 vuosttaš lađas bustávva a,
- doaibmabijut ja dárbu gárddi ceggemii galgá stáhtahálddašeaddji dohkkehan ovdagihtii,
- vejolaš bálkáseapmi, vrd. § 6, galgá stáhtahálddašeaddji dohkkehan,
- vejolaš vahágiid, vrd. § 6, galgá stáhtahálddašeaddji dohkkehan,
- bohccobiergu galgá leat dolvojuvvon njuovahahkii gos almmolaš biergodárkkisteaddji dárkkista bierggu.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Leat dušše boazosearvvit, orohagat ja siiddat geat sáhttet ohcat buhtadusa. Jus siidaossejodiheadji dárbbáša buhtadusa, de ferte bivdit iežas siidda dahje orohaga ohcat iežas ovddas. Duogážin dasa lea ahte váikkuhusaid maid dat njuolggadus fáttmasta dávjá váikkuhit stuorebuš guovlluide ja eambo siidaosiide.

§ 4. Doaibmabijut maidda sáhtta oažžut buhtadusa

Buhtadusa sáhtta, mearriduvvon máksomeriin¹, juolluduvvot:

- Áraduvvon njuovvamii. Buhtadus juolluduvvo dušše jus lea duohtandahkan ahte rádioaktivitehtadássi boahat rasttildit rádjeárvvu jus áraduvvon njuovvan ii dahkko.
- Biebmamii gárddis.
- Biebmamii lunddolaš guohtumis.

Buhtadus sáhtta juolluduvvot čuovvovaš duođaštuvvon goluide:

- Liigegolut rusttegiidda doaibmabijuid čađaheami oktavuodas. Rusttega galgá orohat/siida/boazosearvi ásaht ja eaiggádit. Golut gárderusttega huksemii eai buhtaduvvo. Jus gárderusttet geavahuvvo mánga jagi, de sáhttet golut bissovaš rusttegiidda juhkkjuvvot golmma jagi badjel.
- Golut šibitdoaktárii.
- Bohccuid geasehit biebmanárdái.
- Čorget muohttaga geainnus mii manná biebmanárdái.
- Golut mat mannet njuolga dohkkehuvvon biebmandoaimbajiu ráhkkanahhtimii, mii mannel čájehuvvui leat dárbbasmeahtun čadahit.

Buhtadus ii galgga makkárga dilálašvuodas meattildit 2 000 r. juohke ovttá bohccos doaibmabijus.

- Vrd. gustovaš máksomearit buhtadusaid oktavuodas mas gusket doaibmabijuide rádioaktivitehtaeastadeapmái bohccobierggus.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Listu doaibmabijuid badjel njuolggadusas lea dievaslaš. Dat mearkkaša ahte ii sáhte juolluduvvot buhtadus eará doaibmabijuide go dat mat namuhuvvojit njuolggadusas.

§ 5. Buhtadusa meroštallan mearriduvvon máksomeriid vuodul

Buhtadus áraduvvon njuovvama oktavuodas juolluduvvo máksomeari 1 vuodul.

Buhtadus biebmamii gárddis juolluduvvo máksomeari 2 (3000–5000 Bq/kg) dahje máksomeari 3 (over 5000 Bq/kg) vuodul.

Buhtadus biebmamii lunddolaš guohtumis juolluduvvo máksomeari 4 (3000–5000 Bq/kg) dahje máksomeari 5 (over 5000 Bq/kg) vuodul. Ohcama mannel sáhttet lassigolut biebmamii lunddolaš guohtumis mat leat badjel máksomeari 4 dahje 5 buhtaduvvot.

Buhtadus biebmandoaimbajuid oktavuodas galgá gokčat goluid biepmu oastimii ja fievrredeapmái, lassibargui, vejolaš unniduvvon deattu ja heajubut klassifiseremii bohccos, ja vejolaš eará goluid.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Máksomearit bohtet ovdan dan njuolggadusa mildosis. Máksomeriin ii sáhte spiehkastit.

§ 6. Bohccobierggu bálkesteapmi

Dábálaččat ii juolluduvvo buhtadus bálkestuvvon bohccobierggus. Stáhtahálddašeaddji sáhtá liikka dohkkehit buhtadusa bálkestuvvon bohccobierggu ovddas mearriduvvon máksomeriid¹ vuodul dalle go:

- ovdagihtii lea čielggaduvvon ahte doaibmabijut § 4 vuodul eai sáhte čađahuvvot, dahje dalle go golut dakkár doaibmabidjui šaddet badjelmeare ollu,
- doaibmabidju lea čađahuvvon dohkkehuvvon plánaid ektui, muhto rádioaktivehtadássi bohccobierggus liikka lea nu allat ahte biergu ii dohkkehuvvo vuovdima váste,
- doaibmabijuid šaddá botket ovdal go leat čađahuvvon, dahje
- eaŋkilbohcco rádioaktivehtadássi lea badjel 3000 Bq/kg.

Buhtadus miessevahágii juolluduvvo máksomeari 6 vuodul, ja vahát bohccos mii lea badjel jagi boaris juolluduvvo máksomeari 7 vuodul.

- Vrd. gustovaš máksomearit buhtadusaid oktavuodas mas gusket doaibmabijuide rádioaktivehtaeastadeapmái bohccobierggus.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Váldonjuolggadus lea ahte buhtadusa ii sáhte oažžut bohccobierggu ovddas mii lea bálkestuvvon.

Stáhtahálddašeaddjis lea váldi juolludit bálkásuvvon bierggu ovddas buhtadusa jus okta eaktu bustávain a-d lea devdojuvvon. Jus eavttut bustávain a-d eai leat guoskevaččat ohcamii, de ii sáhte juolluduvvot buhtadus bálkásuvvon bohccobierggu ovddas.

§ 7. Boazovahát rádioaktivehta mihtideami dahje biebmeta oktavuodas

Boazovahát rádioaktivehta mihtideami oktavuodas, dahje biebmeta oktavuodas § 4 vuodul, ii buhtaduvvo mearriduvvon máksomeriid¹ mielde. Miessevahát buhtaduvvo máksomeari 6 mielde, ja vahát bohccos mii lea badjel jagi boaris buhtaduvvo máksomeari 7 mielde.

Stáhtahálddašeaddji galgá dohkkehan boazovahága.

Boazovahát vuosttaš lađđasa vuodul sáhtá rehkenastojuvvot njuovvanboazun buvttadusvuoittu ja miessenjuovvandoarjaga oktavuodain.

- Vrd. gustovaš máksomearit buhtadusaid oktavuodas mas gusket doaibmabijuide rádioaktivehtaeastadeapmái bohccobierggus.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Eai leat kommentárat.

§ 8. Nuoskkitkeahtes bohccobierggu háhkanvejolašvuohta

Sihkkarastin dihte ahte boazodolliin lea háhkanvejolašvuohta bohccobirgui mas rádioaktivitehtadássi lea vuollem našuvnnalaš nuoskkidanráji 600 Bq/kg vuodđobiebmogálvvuide, de sáhttet johtui biddjot čuovvovaš doaibmabijut:

- válljet mihtiduvvon bohccuid iežas geavahussii njuovvama oktavuodas,
- biebmat bohccuid maid njuovvá iežas geavahussii.

Duodášuvvon golut mihtideapmái ja dárkkisteapmái rádioaktivitehtas bohccos iežas geavahussii gokčojuvvo eiseválddiin seamma ládje go eará dárkkistanmihtideapmi.

Dárbu mihtidit bohcco iežas geavahussii dakkár oktavuodas mii ii leat dábalaš njuovvama oktavuodas galgá diedihuvvot eiseválddiide unnimusat 1 vahkku ovdal go plánejuvvon njuovvan galgá čađahuvvot.

Fáhkanjuovvama biergu man ii sáhte borrat dan dihte go rádioaktivitehtadássi lea beare allat, dahje mii dolvojuvvo njuovahahkii bálkesteami váste, vrd. § 6, buhtaduvvo boazovahágin biebman oktavuodas. Fáhkanjuovvama galgaba šibitdoavttir ja stáhtahálddašeaddji čálalaččat duodášit atterema bokte.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Eai leat kommentárat.

§ 9. Máksin ja dárkkisteapmi

Stáhtahálddašeaddji dohkkeha ja attestere buot buhtadusgáibádusaid maŋŋel go bohccot leat dolvojuvvon almmolaš njuovahahkii ja dohkkehuvvon vuovdima váste. Eanandoallodirektoráhtta bidjá buhtadusaid máksimii. Biebman ovddas sáhtá gitta 60% rehkenastojuvvon buhtadusas máksujuvvo go biebman álgá.

Stáhtahálddašeaddji sáhtá spiehkastit dán njuolggadusas jus dasa leat erenoamáš ákkat.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Stáhtahálddašeaddji dat dahká áššemearrádusa buhtadusohcamiin. Stáhtahálddašeaddji sádde áššemearrádusa Eanandoallodirektoráhttii mii máksá buhtadusa.

Biebmama oktavuodas sáhtá Eanandoallodirektoráhtta máksit gitta 60 proseantta meroštallojuvvon buhtadusas go álgá biebmam, vaikko biebmama golut eai leat duodášuvvon. Dat lea sihkkarastin dihte ahte bohccot ožžot biepmu nu jođánit go vejolaš. Jus ovdagihtii máksojuvvon buhtadus lea eambbo go loahpalaš golut biebmama oktavuodas, de sáhtá submi mii lea badjel duohta goluid gáibiduvvot ruovttoluotta máksojuvvot.

§ 10. Fápmuiboahhtin

Njuolggadus boahhtá fápmui suoidnemánu 1. beaivvi 2015. Seammás fámohttojuvvo geassemánu 19. beaivvi 2008 nr. 712 njuolggadus buhtadusa birra goluide, lassibargui ja ekonomalaš vahágii man boazoeaiggádat vásihit dan dihte go leat doaibmabijut rádioaktivitehta vuostá bohccobierggus.

Gáldu:

Kommentárat mearrádussii

Eai leat kommentárat.